

О.О. КРАСОВСЬКА

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО
З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ
У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Навчально-методичний посібник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

**Львів
«Новий Світ-2000»
2020**

УДК 745:373.3
ББК 74.268.5
К 78

*Розповсюдження та тиражування
без офіційного дозволу видавництва
заборонено.*

*Рекомендовано Міністерством освіти та науки України
(Лист № 1/11- 9500 від 13.10.2011 р.)*

Рецензенти:

О.Є. Антонова – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Г.П. Коваль – доктор педагогічних наук, професор, академік МПА, завідувач кафедри теорії та методик початкового навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

С.В. Лісова – доктор педагогічних наук, професор, академік АПСН, директор інституту педагогічної освіти Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

ISBN 978-966-418-196-6

Красовська О. О.

К 78 Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. посібник. / О. О. Красовська, – Львів.: «Новий Світ-2000», 2020. – 292 с.

У навчальному посібнику пропонуються матеріали для організації навчання з курсу «Образотворче мистецтво з методикою викладання» для студентів III курсу педагогічного факультету (галузь знань 6.0101 Педагогічна освіта, напрям підготовки 6.010102 Початкова освіта). Рекомендується для студентів педагогічних факультетів та учителів початкових класів.

УДК 745:373.3
ББК 74.268.5

ISBN 978-966-418-196-6

© Красовська О.О., 2020
© «Новий Світ-2000», 2020

ЗМІСТ

Вступ	5
-------------	---

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I: Загальнодидактичні засади викладання образотворчого мистецтва у початковій школі .....

8

Тема 1. Образотворче мистецтво з методикою викладання – педагогічна наука.....	8
--	---

Тема 2. Методи навчання образотворчого мистецтва у початкових класах	19
--	----

Тема 3. Дидактичні засоби навчання на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі.....	35
---	----

Тема 4. Урок образотворчого мистецтва у початкових класах. Контроль та оцінка навчальної діяльності учнів на уроці образотворчого мистецтва.....	51
--	----

Тема 5. Зміст і методика позакласної, позаурочної та позашкільної роботи з образотворчого мистецтва з молодшими школярами	69
---	----

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II: Зміст і методика викладання основ образотворчої грамоти у початковій школі.....

82

Тема 6. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальних проблем «композиція», «форма»	82
---	----

Тема 7. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальної проблеми «колір»	109
--	-----

Тема 8. Зміст і методика формування знань, умінь та уявлень учнів 1-4 класів у галузі образотворчого мистецтва з навчальних проблем «об'єм» і «простір».....	130
--	-----

Тема 9. Зміст і методика сприймання естетичних явищ дійсності і творів образотворчого мистецтва в 1-4 класах	145
--	-----

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	160
---	-----

Тестові завдання для самоконтролю студентів	173
---	-----

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	206
-------------------------	-----

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ	206
----------------------------	-----

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ.....	206
ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ.....	216
МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ (ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ).....	237
СЛОВНИК ОБРАЗОТВОРЧИХ ТЕРМІНІВ.....	253
ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	266
ПРОГРАМОВІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ	268
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ	274

Вступ

Провідна роль у формуванні особистості належить учителю початкових класів, адже саме він закладає фундаментальні основи духовності, освіченості, культури та естетичного досвіду дитини. В умовах модернізації національної системи освіти постає необхідність переосмислити накопичену практику підготовки педагогів початкової школи, які не повною мірою використовують потенціал різних видів мистецтва. Запропонований автором навчально-методичний посібник «Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі» допоможе майбутнім вчителям і фахівцям з досвідом роботи в початкових класах розширити межі власного пізнання світу образотворчого мистецтва та оволодіти практичними навичками мистецької самопідготовки.

Образотворче мистецтво є невід'ємною частиною духовного життя особистості, воно концентровано презентує навколишній світ у художньо-образній формі, акумулює в собі багатий естетичний досвід людства. На його визначальній ролі у становленні творчої особистості наголошував В.О. Сухомлинський: «Мистецтво – це час і простір, в якому живе краса людського духу. Як гімнастика випрямляє тіло, так мистецтво випрямляє душу. Пізнаючи цінності мистецтва, людина пізнає людське в людині, підносить себе до прекрасного, переживає насолоду. Пізнаючи мистецтво в собі, пізнаєш природу, життя світу, сенс життя, пізнаєш душу – талант. Вище цього щастя немає».

Професія вчителя початкових класів наближена до мистецтва, адже підготовка до неї потребує від студентів потужної системи знань у галузі образотворчого мистецтва та різноманітних умінь: забезпечувати естетичне сприйняття учнями творів образотворчого мистецтва, образно розповідати про його різновиди і жанри, занурювати молодших школярів у світ художніх образів, організовувати художню творчість дітей та ін. Проте значна частина вчителів початкових класів недостатньо готові до використання потенційних можливостей мистецтва, до залучення мистецьких образів в освітньо-виховну діяльність роботи з молодшими школярами.

Даний навчально-методичний посібник має на меті засвоєння майбутніми вчителями початкових класів конспекту лекцій з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою викладання», вивчення основних понять та мистецтвознавчих термінів

гlossарію, виконання практичних та лабораторних робіт, передбачених програмою курсу; тестових завдань для самоконтролю знань за змістом лекцій, написання курсової роботи, виконання контрольних робіт, опрацювання завдань, рекомендованих для самостійної роботи студентів.

Навчальний курс «Образотворче мистецтво з методикою викладання», який апробовано нами в системі підготовки вчителів початкових класів на педагогічному факультеті Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука у процесі аудиторної (читання лекцій, проведення лабораторно-практичного курсу), позааудиторної (гурток з методики образотворчого мистецтва) підготовки, науково-дослідницької роботи, дистанційного навчання, спрямований на засвоєння прийомів мистецької підготовки з орієнтацією на розширення «поля професійного використання» художніх образів і є корисним для викладачів ВНЗ, педагогів початкової школи, студентів педагогічних факультетів.

Навчальний курс «Образотворче мистецтво з методикою викладання» призначений для студентів III курсу педагогічного факультету спеціальності 6.0101 Педагогічна освіта, напрям підготовки 6.010102 Початкова освіта.